

Sınıfta Kaynaştırma Öğrencisi Bulunan Biyoloji Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Kübra ASLAN^{1*} & Murat KURT²

Gönderilme Tarihi: 20 Şubat 2021 Kabul Tarihi: 24 Mart 2021
DOI: 10.52974/jena.883947

Öz:

Ülkemizde öğrenci merkezli eğitim modeli hakimdir ve hazırlanan programlardan özel eğitim gereksinimi olan öğrenciler de faydalanmaktadır. Özel eğitim ihtiyacı olan birey çeşitli nedenlerden dolayı akranlarına göre anlamlı farklılık gösteren bireylerdir. Ülkemizde özel eğitim gereksinimi olan öğrencilerin sayısı fazladır ve bu öğrencilerin iyi bir eğitim alması öğretmenlerin ve toplumun görevidir. Özel eğitim ihtiyacı olan bireylere uygun eğitim ortamları, ihtiyaçlarına yönelik yöntem, teknik ve materyal, yeterli eğitim süresi sağlanarak nitelikli eğitim verilebilmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda Türkiye’de özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin çoğunun kaynaştırma öğrencisi olduğu tespit edilmiştir. İnsan hakları, demokrasi alanlarındaki gelişmeler ve dolayısıyla eğitimde fırsat eşitliği düşünceleri ile kaynaştırma eğitimi önem kazanmaktadır. Bu çalışma önceden ya da şu an sınıfta kaynaştırma öğrencisi bulunan Biyoloji öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşlerini değerlendirmek amacı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden özel durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 öğretim yılında Ağrı ilinde 4, Sivas ilinde 5, Tokat ilinde 5, görevine devam eden toplam 13 biyoloji öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Çalışmada görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmış, tema ve kodlar oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda öğretmenlerin bir kısmının kaynaştırma ile ilgili herhangi bir eğitim almadığı tespit edilmiştir. Öğretmenler kaynaştırma eğitimi hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, uygulamanın doğru bir uygulama olduğu fakat diğer öğrencilerle birlikte eğitim vermede yetersiz olduklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma eğitimi, biyoloji öğretmeni, kaynaştırma öğrencileri.

Abstract:

Student centered education model is dominant in our country and students with special education needs also benefit from the programs prepared. Individuals with special education needs differ significantly from their peers due to various reasons. The number of students with special education needs is high in our country and it is the duty of teachers and society to ensure that these students receive a good education. Individuals in need of special education can be given qualified education by providing appropriate educational environments, methods, techniques and materials for their needs, and sufficient training time. As a result of research carried out most of the students who need special education in Turkey was determined to be mainstreamed students.

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-7718-427X

²Amasya Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0003-1155-9339

*Sorumlu Yazar (Corresponding Author): aslankubra529@gmail.com

Inclusion education gains importance with the developments in the fields of human rights, democracy and consequently the ideas of equal opportunity in education. This study was carried out with the aim of evaluating the views of Biology teachers, who are or currently have mainstream students in their class, about inclusive education. The case study design, one of the qualitative research designs, was used in the study. The study group of the study consists of 4 biology teachers in Ağrı, 4 in Sivas, 5 in Tokat, and 13 biology teachers in the academic year 2019-2020. Semi-structured interview forms were used as data collection tools in the study. Content analysis was used in the analysis of the data obtained from the interviews in the study, and themes and codes were created. As a result of the research, it was determined that some of the teachers did not receive any training related to mainstreaming. Teachers stated that they do not have enough information about inclusive education, that the application is a correct application, but they are insufficient to teach with other students.

Keywords: *Inclusive education, biology teacher, student's inclusive education.*

GİRİŞ

Biyoloji Dersi Öğretim Programı'nda, genelde bilimin, özelde biyolojinin insan hayatındaki rolüne ve bilim tarihine Türk-İslam bilim insanlarının katkılarına yer verilmiştir (MEB, 2018). Programda Bilim teknoloji- toplum-çevre arasındaki etkileşimlerle ilgili olarak öğrencilerin bilgi, beceri, yeterlilik ve değerlerin geliştirilmesi vurgulanmıştır. Ülkemizde öğrenci merkezli eğitim modeli hakimdir ve hazırlanan programlardan özel eğitim gereksinimi olan öğrenciler de faydalanmaktadır (Özyürek, 2009). Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireylerarası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bu farklılıklar göz önünde bulundurularak Biyoloji öğretim programı bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır (MEB, 2018). Milli Eğitim Bakanlığı özel eğitim ihtiyacı olan bireyi, "çeşitli nedenlerle bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından akranlarına göre beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren birey" olarak ifade etmektedir (MEB, 2018). Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler zihinsel, duygusal, sosyal, bedensel ve iletişim gibi çeşitli engel türü ve engel düzeyleri bakımından birbirlerine göre farklılık gösterebilirler (Cavkaytar, 2015).

Ülkemizde özel eğitim gereksinimi olan öğrencilerin sayısı fazladır ve bu öğrencilerin iyi bir eğitim alması öğretmenlerin ve toplumun görevidir (Ataman, 2012). Yapılan araştırmalar sonucunda Türkiye'de özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin çoğunun kaynaştırma öğrencisi olduğu tespit edilmiştir (Çitil, 2013). İnsan hakları, demokrasi alanlarındaki gelişmeler ve dolayısıyla eğitimde fırsat eşitliği düşünceleri ile kaynaştırma eğitimi önem kazanmaktadır (Özdemir, 2008). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne (2018) göre kaynaştırma yoluyla eğitim, "Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini, destek eğitim hizmetleri de sağlanarak yetersizliği olmayan akranları ile birlikte resmî ve özel; okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulama" şeklinde ifade edilmektedir. Kaynaştırma eğitimi; yarı zamanlı, tam zamanlı ve kaynak oda destekli olabilmektedir. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları ile özel gereksinimi olan bireyler bazı dersleri akranları ile aynı sınıfta veya sınıf dışında birlikte etkinlikleri gerçekleştirmeleri şeklinde olmaktadır (Gezer, 2017). Tam zamanlı kaynaştırma ise özel gereksinimi olan bireyler, öğrencinin kaydının bulunduğu genel okulda kaynaştırma eğitimi şeklinde bir uygulamadır. Kaynak oda destekli kaynaştırmada ise özel gereksinimi olan bireylerin bir genel okulun sınıfında kaydı vardır fakat öğrencinin desteğe ihtiyacı olduğu bazı derslerde kaynak odada özel eğitim öğretmenlerinden destek alması şeklinde bir uygulamadır. Kaynaştırma eğitimi, bireylerin yetersizliklerine göre sunulan bir eğitim olmayıp onların yeteneklerine göre sunulan bir eğittir (Özdemir, 2008). Kaynaştırma eğitiminde planlama

yaparken özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim performansları göz önünde bulundurulmalıdır (Batu ve Kırcaali-İftar, 2010). İlgili programlar göz önünde bulundurularak öğrenci ihtiyaçları ve gelişimleri doğrultusunda bir BEP (Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı) hazırlanmaktadır (MEB, 2018).

Literatür tarandığında kaynaştırma eğitimi ile ilgili birçok çalışma olduğu halde Biyoloji öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili görüşlerini konu alan bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı; görev yaptıkları süre boyunca kaynaştırma öğrencisi ile karşılaşan Biyoloji öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda; “Kaynaştırma öğrencisinin bulunduğu sınıflarda kaynaştırma eğitimine yönelik; Biyoloji öğretmenlerinin görüşleri nasıldır?” problem cümlesine cevap aranmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden özel durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması araştırdığımız konu ile ilgili derinlemesine bilgi toplamayı sağlamaktadır (Büyüköztürk vd., 2013).

Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 öğretim yılında Ağrı ilinde 4, Sivas ilinde 4, Tokat ilinde 5, görevine devam eden toplam 13 Biyoloji öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenler sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunan veya daha önceden kaynaştırma öğrencisi olmuş öğretmenlerden seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili düşüncelerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşmelerden yararlanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler araştırmacıya konu ile ilgili önceden hazırlanmış sorularda görüşmenin akışına göre değişiklik yapma, soruları detaylı olarak açıklayabilme gibi imkânlar sunar (Çepni, 2009). Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen pilot çalışmaları yapılmış yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde birbiri ile ilişkili veriler düzenlenip tema ve kavramlar oluşturulur (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

BULGULAR

Bu bölümde biyoloji öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen tablolar halinde sunulmuştur.

Öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine yönelik bir eğitim almalarına ilişkin görüşleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine yönelik eğitim almalarına ilişkin görüşleri

Tema	Kod	Frekans
Kaynaştırma Eğitimi	Üniversitede eğitim	1
	Okul Rehber Öğretmeni	2
	Seminer	3
	Almayan	7

Tablo 1 İncelendiğinde öğretmenlerin 7 tanesinin herhangi bir kaynaştırma eğitimi almadığı, 1 tanesinin ise üniversitede kaynaştırma eğitimi aldığı görülmektedir. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö1: “*Kaynaştırma öğrencilerine ilişkin sadece kısa süreli bir seminer almıştım. Ama yeterli olduğunu düşünmüyorum.*”

Ö2: “*Hayır. Herhangi bir eğitim almadım.*”

Ö3: “*Evet okul rehber öğretmeni bilgilendirdi ve ilk atanma döneminde ram personeli konu hakkında aydınlattı.*”

Ö4: “*Almadım maalesef.*”

Ö5: “*Hayır almadım. Sadece RAM’den görevli öğretmenler her sene bilgilendirme yapıyor.*”

Tablo 2. Öğretmenlerin önceki yıllardaki özel gereksinimli öğrencilerinin tanılarına ilişkin görüşleri

Tema	Kod	Frekans
Özel Eğitim Tanısı	Özel Öğrenme Güçlüğü	4
	Zihinsel Yetersizlik	7
	Ortopedik Yetersizlik	2
	İşitme Yetersizliği	1
	Görme Yetersizliği	1

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin önceki yıllardaki özel gereksinimli öğrencilerinin tanılarına ilişkin görüşlerinin özel eğitim tanısı olarak 1 temada toplandığı görülmektedir. Özel eğitim tanısı; özel öğrenme güçlüğü (4), zihinsel yetersizlik (7), ortopedik yetersizlik (2), işitme yetersizliği (1), görme yetersizliği (1) kodlarında toplanmıştır. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Ö 1: “*Çoğunlukla öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerim vardı*”

Ö7: “*Önceden görme engelli bir öğrencim vardı.*”

Ö11: “*Genelde hafif ve orta düzeyde yetersizliğe sahip öğrencilerim vardı.*”

Tablo 3. Öğretmenlerin şu an çalışmakta olduğu sınıflarda bulunan kaynaştırma öğrencilerinin tanılarına ilişkin görüşleri

Tema	Kod	Frekans
Özel Eğitim Tanısı	Özel Öğrenme Güçlüğü	19
	Zihinsel Yetersizlik	12
	Ortopedik Yetersizlik	2
	İşitme Yetersizliği	1
	Görme Yetersizliği	1
	Epilepsi	1

Tablo 3 incelendiğinde özel eğitim tanı teması; özel öğrenme güçlüğü (19), zihinsel yetersizlik (12), ortopedik yetersizlik (2), işitme yetersizliği (1), görme yetersizliği (1), epilepsi (1) kodlarından oluşmuştur. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö2: “Bedensel, zihinsel ve işitme yetersizliğine sahip öğrencilerim var”

Ö3: “Hafif ve orta düzeyde zihinsel engelli öğrencilerim var.”

Ö11: “Bedensel ve orta düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip öğrencim var.”

Ö13: “Öğrenme ve kavrama güçlüğü yaşayan öğrencim var.”

Tablo 4. Öğretmenlerin deneyimlerinden yola çıkarak kaynaştırma uygulaması hakkındaki görüşleri

Tema	Kod	Açıklama	Frekans
Kaynaştırma Uygulaması	Sınıf Mevcudu	Sınıfların kalabalık olması	2
	Özel Eğitim Öğretmeni	Uzmanların Eğitim Vermesi	3
	Zaman	Ders sürecinde ek zaman gerektirmesi	3
	Ayrı Eğitim	Normal gelişim gösteren öğrenciler ile birlikte eğitim alınmaması	1
	Öğretmen Eğitimi	Öğretmenlere kaynaştırma eğitimi verilmesi	2

Tablo 4 incelendiğinde kaynaştırma uygulaması teması; sınıf mevcudu (2), özel öğretmen (3), zaman (3), ayrı eğitim (1), öğretmen eğitimi (2) kodlarından oluşmuştur. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Ö1: “Kaynaştırma öğrencileri belli saatlerde alan derslerini özel olarak almalı. Sınıflar kalabalık olduğundan bu öğrencilerle özel ilgilenemiyoruz.”

Ö5: “Lise öğrenimi içinde normal düzeyde öğrencilerle birlikte bulunmalarını doğru buluyorum. Ancak mutlaka bireysel bir eğitim de gerekiyor.”

Ö6: “İyi bir uygulama ama yetersiz bazen olabiliyor.”

Ö7: “Bence hem kaynaştırma öğrencisi için hem de öğretmen için zorlukları olan bir uygulama. Kaynaştırma öğrencilerinin engelli öğrenciler için eğitimler almış öğretmenler tarafından engellilere özel okulları eğitim görmelerinin çok daha yararlı olacağını düşünüyorum.”

Ö8: “Güzel buluyorum ötekileştirmeye karşıyım. Yerinde bir uygulama.”

Ö9: “Öğretmenlerin eğitim alması gerekiyor, öğrencilerin bilinçlenmesi gerekiyor.”

Ö10: “Kaynaştırma öğrencileri birebir çalışma ile öğrenme sağlıyor fakat derste sınıf ortamında gerek soru sormaya çekinmesi gerekse de özel eğitime göre daha az tekrar olması öğrenme düzeyini düşürüyor.”

Ö13: “Bu öğrencilerin ayrı sınıf veya okullarda eğitim görmesi gerekir.”

Tablo 5. Öğretmenlerin BEP hazırlanmasına ilişkin görüşleri

Tema	Kod	Açıklamalar	Frekans
BEP	Seviye	Öğrenci düzeyini dikkate alma	4
	Olumlu Etki	Öğrenciye olumlu etkisi var	5
	Fayda	Öğretmene fayda sağlıyor	6
	Verim	Verimli olmuyor	3

Tablo 5 incelendiğinde BEP teması; seviye (4), olumlu etki (5), fayda (6), verim (3) kodlarından oluşmuştur. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Ö1: “Evet BEP çok önemli. Öğrenciye neyi ne düzeyde aktaracağımızı belirliyor.”

Ö2: “Evet. Ama çok fazla zaman ayıramadığımız için verimli olmuyor.”

Ö3: “Öğrencinin seviyesine uygun bir program olduğu için hazırlanması gereklidir. Diğer normal çocuklar ile aynı program uygulamamız mümkün olmamaktadır.”

Ö4: “Evet. Yol haritası oluyor çünkü.”

Ö7: “Olduğunu düşünüyorum. Ancak birçok öğrenci kaynaştırma eğitimine devam ederken destek eğitimi de almak zorunda kalıyor. Daha önce de belirttiğim gibi bu öğrencilerin onlara özel okullarda eğitim görmeleri daha faydalı olacaktır.”

Ö8: “Tabi ki. Öğrenci kendini eksik hissetmiyor. İşe yaradığını önemsendiğini görüyor.”

Ö10: “BEP hazırlamanın öğrenciye katkı sağladığını düşünüyorum. Öğrencinin neyi ne kadar öğrenebileceğini bildiğinde ve ona göre program hazırlandığında verimli, boşa zaman harcanmayan bir süreç yaşanıyor.”

Ö12: “Evet etki sağlıyor. Ancak BEP’i uygulamak ders sürecinde yeterli olmuyor.”

Tablo 6. Öğretmenlerin kaynaştırma öğrencisine hangi becerilerin öncelikli olarak öğretilmesi gerektiğine ilişkin görüşleri

Tema	Kod	Frekans
Beceri Öğretimi	Değerler Eğitimi	2
	Kendini İfade etme	2
	Temel Biyoloji	3
	Okuma-yazma	4
	Temel Matematik	1
	Öz Bakım	2
	Sosyalleşme	2

Tablo 6 incelendiğinde beceri öğretimi teması; değerler eğitimi (2), kendini ifade etme (2), temel biyoloji (3), okuma- yazma (4), temel matematik (1), öz bakım (2), sosyalleşme (2) kodlarından oluşmuştur. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Ö3: “Kendini ifade etme, dersin yaşamına nasıl bir katkı sağlayabileceğinin farkına varması ve biyolojinin temel bilgilerini kavramasını önemli görüyorum. Videolardan faydalaniyor ve bol bol resim çiziyorum daha rahat kavrayabilmeleri için.”

Ö5: “Bence önce değerler eğitimi verilmeli. Temizlik, sağlık uygulamaları. Okuma yazma. Temel matematik 4 işlem olabilir.”

Ö6: “Öğrencinin durumuna göre bu değişkenlik gösterebilir. Örneğin; bazı öğrencide sosyallik, bazısında okuma yazma.”

Ö7: “Biyoloji bilgisi ve uygulamalarını günlük hayatta kullanma becerisi kazanmaları öncelikli diye düşünüyorum. Konuları günlük hayat ile ilişkilendiriyorum.”

Ö10: “Kaynaştırma öğrencilerine günlük hayata yönelik bilgilendirilmesinin daha öncelikli olması gerektiğini düşünüyorum. Organik bileşiklerden bahsederken sağlıklı beslenmenin öğretilmesini yapıyorum. 9. sınıfta organizasyon anlatırken vücudumuzdaki organların yerlerini de öğretiyorum.”

Tablo 7. Öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi alan öğrencilere verilmesi gereken biyoloji eğitimine ilişkin görüşleri

Tema	Kod	Frekans
Biyoloji Eğitimi	Bireysel Eğitim	1
	Görsel Materyaller	5
	Temel Biyoloji	6
	Deney	1
	Gözlem	1
	Somut Materyaller	3
	Günlük Hayatla İlgili	3
	İşitsel Materyal	1
	Yaparak Yaşayarak	3

Tablo 7 incelendiğinde biyoloji eğitimi teması; bireysel eğitim (1), görsel materyaller (5), temel biyoloji (6), deney (1), gözlem (1), somut materyaller (3), günlük hayatla ilgili (3), işitsel materyal (1), yaparak yaşayarak (3) kodlarından oluşmuştur. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Ö7: “Temel düzeyde ve günlük hayatta kullanabilecekleri bilgi ve becerilerin öğretilmesi şeklinde olabilir.”

Ö8: “Öğrencilere yüzeysel, temel düzeyde biyoloji eğitimi verilmeli.”

Ö9: “Daha çok görsel ve aktif düzeyde öğretilmeli öğrenci bire bir kendi öğrenmeli.”

Ö10: “Günlük hayatta karşılaştığı problemler ya da olay ve canlılara yönelik biyolojik eğitim verilmelidir.”

Ö11: “Kaynaştırma öğrencilerine biyoloji dersinde daha fazla uygulama içerikli dersler yapılmalı, doğa çalışmaları yapılmalıdır.”

Ö12: “Yaparak yaşayarak öğrenmeye yönelik, somut kazanımların olduğu basit düzeyde temel biyoloji bilgileri verilmeli.”

Tablo 8. Öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri

Tema	Kod	Frekans
Karşılaşılan Sorunlar	Sınıf Mevcudu	1
	Derse Karşı İlgisizlik	4
	Öğrenme Düzeyi	6
	Sorun Yok	4

Tablo 8 incelendiğinde karşılaşılan sorunlar teması; sınıf mevcudu (1), dere karşı ilgisizlik (4), öğrenme düzeyi (6), sorun yok (4) kodlarından oluşmuştur. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Ö1: “Bazı konuları anlamıyor ve sıkılıyorlar. Bunun için bu öğrencilerle ayrı bir sınıfta ilgilenmemiz gerekiyor.”

Ö2: “Karşılaşıyoruz, normal ders işlerken onlarla birebir ilgilenmek zor oluyor.”

Ö3: “Sorun olarak diğer öğrencilere göre konuyu daha geç ve zor anlamalarıdır. Onları daha ön sıralara oturtmak gerekiyor. Ara ara konuyu tekrar etmek ve onlardan dönüt almak önemli.”

Ö11: “Hayır herhangi bir sorunla karşılaşmıyorum.”

Ö12: “Zihinsel yetersizliğe sahip kaynaştırma öğrencilerinin sınıftaki diğer öğrencilerin yanında sıkıldığını, geride kaldığını hissettiğini ve BEP’i uygulamanın çok zor olduğunu düşünüyorum. Ders saati dışında belirlenen zaman dilimlerinde ayrıca eğitim verilebilir.”

Tablo 9. Öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin ailelerinin sürece etkin katılımı ile ilgili görüşleri

Tema	Kod	Frekans
Aile Katılımı	Olumlu Etki	4
	İşbirliği	5
	Katılım yok	2

Tablo 9 incelendiğinde aile katılımı teması; olumlu etki (4), işbirliği (5), katılım yok (2) kodlarından oluşmuştur. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Ö1: “Tabii ki. Veliyle iletişim kurma öğrencinin değerli olduğunu da hissettirir.”

Ö3: “Aile katkısı ve işbirliği çok önemli onlar da sürece dâhil edilmelidir.”

Ö6: “Evet. Öğrenciye ailenin de desteği şart.”

Ö7: “Veli ile belli zamanlarda fikir alışverişinde bulunmanın faydalı olacağını düşünüyorum.”

Ö8: “Evet. Aileler işin içinde olunca daha koordineli oluyor.”

Ö11: “Ailelerin daha fazla bilgilendirilmesi ve süreç içerisine katılması gerekmektedir.”

Ö12: “Aile desteğiyle öğrenci gelişiminin daha iyi olacağını düşünüyorum.”

Tablo 10. Öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerinin normal zekâ düzeyine sahip öğrencilerle birlikte biyoloji dersini alması ile ilgili görüşleri

Tema	Kod	Frekans
Birlikte Eğitim	Öğrenci Başarısı	3
	Biyoloji Dersi	7
	Olumlu Etki	4
	Zaman	1
	Olumsuz Etki	2

Tablo 10 incelendiğinde birlikte eğitim teması; öğrenci başarısı (3), biyoloji dersi (7), olumlu etki (4), zaman (1), olumsuz etki (2) kodlarından oluşmuştur. Bu konuda bazı öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Ö2: “Sınıf bazında düşününce akranlarından geri kalıyor ve bu onları olumsuz etkiliyor.”

Ö3: “Olumlu katkı sağlıyor. Kendilerini dışlanmış hissetmiyorlar. Daha değerli, kabul görmüş ve mutlu hissediyorlar.”

Ö4: “Biyoloji dersinin detaylı olması eğitimi zorlaştırıyor.”

Ö9: “Doğru değil çünkü iki taraf da sıkıntı yaşıyor.”

Ö10: “Normal biyoloji programı sıkışık ve yoğun olmasından dolayı diğer öğrenciler arasında öğrenme eksikliği yaşayacağını düşünüyorum.”

Ö12: “Lise düzeyinde özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin kazanımlar konusunda çok geride kaldığı sınıf seviyesine yaklaşmasının pek mümkün olmadığı gözlemlenmiştir. Belirlenen kazanımlar fen bilgisi düzeyinde tutulmasına rağmen öğrencilerinin okuma ve yazma seviyesi düşünüldüğünde bu kazanımlara ulaşmada çok zorlanıldığı belirlenmiştir.”

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada sınıfta kaynaştırma öğrencisi bulunan Biyoloji öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu bölümde elde edilen bulgulara dayanarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçların literatür ışığında tartışılması yer almaktadır.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin çoğunluğunun kaynaştırma ile ilgili herhangi bir eğitim almadığı tespit edilmiştir. Öğretmenler kaynaştırma eğitimi hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, uygulamanın doğru bir uygulama olduğu fakat diğer öğrencilerle birlikte eğitim vermede yetersiz olduklarını belirtmişlerdir. Kara (2016) sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutumlarını incelediği çalışmasında sınıf öğretmenlerinin lisans öğrenimi döneminde kaynaştırma ile ilgili bir eğitim almadıklarından yeterli bilgiye sahip olmadıklarını tespit etmiştir. Yapılan bu çalışma bulduğumuz sonucu desteklemektedir.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin önceki yıllarda ve şu anda sınıfında bulunan kaynaştırma öğrencilerinin tanısının en fazla özel öğrenme güçlüğü ve zihinsel yetersizliği tanısı bulunan öğrenciler olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin kaynaştırma uygulaması ile ilgili görüşlerine bakıldığında; öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerinin bireysel eğitim alması, dersin zamanı ve sınıfların kalabalık olmasından dolayı sıkıntı yaşadıkları yönünde görüş bildirdiği tespit edilmiştir.

Öğretmenler BEP hazırlamanın öğrenci için faydalı olduğunu fakat uygulamada zorlandıklarını belirtmişlerdir. Köse (2017) fen bilimleri öğretmenleri ve öğrencilerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili görüşlerini incelediği çalışmasında öğretmenlerin BEP hazırlama konusunda kendilerini yetersiz hissettiğini ve zorlandıklarını tespit etmiştir. Yapılan çalışma çalışmamızı desteklemektedir.

Araştırmada öğretmenler kaynaştırma öğrencisine öncelikli olarak günlük hayatta öğrencinin işine yarayacak bilgilerin öğretilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenler kaynaştırma eğitimi alan öğrenciye görsele dayalı, yaparak yaşayarak öğrenebileceği bir eğitim verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Akkuş (2019) fen bilimleri öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili görüşlerini incelediği çalışmasında kaynaştırma öğrencilerinin derse aktif katılımını sağlamak amacıyla öğretmenlerin yaparak yaşayarak öğrenme, görsel materyaller, videolar kullanıldığını tespit etmiştir. Yapılan bu çalışma sonuçlarımızı desteklemektedir.

Araştırma sonucunda öğretmenler kaynaştırma öğrencilerinin öğrenme düzeylerinin düşük olması, derse karşı ilgisiz olması ve sınıf mevcudu konusunda problem yaşadıklarını belirtmişlerdir. Denizli ve Uzoğlu'nun (2016) fen bilimleri öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimindeki görüşlerini belirledikleri çalışmasında öğretmenlerin sınıf mevcudunun kalabalık olması, öğrencilerin derste dikkatinin dağılması ile ilgili problem yaşadıkları tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışma elde ettiğimiz bulgular ile paralellik göstermektedir.

Araştırma sonucunda öğretmenler öğrencilerin aileleri ile iş birliği yapılması gerektiği, bu durumun öğrencinin gelişimine olumlu katkı sağlayacağı yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenler kaynaştırma öğrencilerinin akranlarıyla bir arada eğitim almalarının onları olumlu etkilediğini fakat lise müfredatının ağır olmasından dolayı öğrencilerin derste zorlandıklarını belirtmişlerdir. Köse (2017) fen bilimleri öğretmenleri dersinde uygulanan kaynaştırma eğitimi ile ilgili yaptığı çalışmasında; öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerinin normal akranları ile aynı ortamda ders aldıklarında öğrencilerin zorlandığını tespit etmiştir. Yapılan çalışma elde ettiğimiz bulgular ile örtüşmektedir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak şu önerilerde bulunulabilir:

- Kaynaştırma öğrencisi bulunan konu ile ilgili eğitimler verilebilir.
- BEP ile ilgili öğretmenlere uzman desteği sağlanabilir.
- Biyoloji öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek için daha büyük örneklemlemlerle çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akkuş, A. N. Ş. (2019). *Fen bilimleri dersine giren öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine yönelik görüşlerinin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Ataman, A. (2012). *Temel eğitim öğretmenleri için kaynaştırma uygulamaları ve özel eğitim*. Vize Yayıncılık.
- Batu, S. ve Kırcaali İftar, G. (2010). *Kaynaştırma* (5. Baskı). Kök Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.
- Cavkaytar, A. (2015). Özel eğitime gerek duyan çocuklar ve özel eğitim. İçinde İ. H. Diken (Ed.), *Özel Eğitime Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim* (s.3-27). Pegem Akademi.
- Çepni, S. (2009). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (4. Baskı). Celepler Matbaacılık.
- Çitil, M. (2013). *Yasalar ve özel eğitim* (2. Baskı). Vize Yayıncılık.
- Denizli, H. & Uzoğlu, M. (2016). Fen bilimleri dersi öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamaları sürecine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 13, 3-37.
- Gezer, M. S. (2017). *Sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunan okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik rol algılarının belirlenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Kara, Z. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi öğrencilerine yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Köse, K. (2017). *Fen bilimleri dersinde uygulanan kaynaştırma eğitiminin fen bilimleri öğretmenleri ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- MEB. (2018, 13 Mayıs). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1963.pdf>
- MEB. (2018). *Ortaöğretim Kurumları Biyoloji Dersi Öğretim Programı*. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Özdemir, N. (2008). *Sınıfında kaynaştırma öğrencisi olan ve olmayan ilköğretim öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin karşılaştırılması* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Özyürek, M. (2009). *Bireyselleştirilmiş eğitim programını geliştirme ve temelleri*. Kök Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Evaluation of the Views of Biology Teachers with Inclusion Students in Their Classes About Inclusion Education

In the education system implemented in our country, the understanding of student-centered education is dominant and students with special education needs also benefit from the programs prepared in this direction. Individuals with special education needs differ significantly from their peers due to various reasons. The number of individuals in need of special education in our country is quite high, and it is the duty of both society and teachers to ensure that these individuals receive qualified education. A qualified education can be provided for these students by placing individuals affected by disability in appropriate educational environments, receiving education with methods, techniques, materials and environments appropriate to their needs, and benefiting from sufficient education time. Made in the statistics that the majority of students benefiting from special education in Turkey was determined to be mainstreamed students. Inclusion education gains importance with the developments in the fields of human rights, democracy and consequently the ideas of equal opportunity in education. Education through mainstreaming according to Special Education Services Regulation “The education of individuals in need of special education is provided by providing support education services, together with their peers who do not have any disabilities, in formal and private; special education practice based on the principle of continuing in pre-school, primary education, secondary education and non formal education institutions” is expressed in the form. According to this regulation, individuals in need of special education have the right to receive education in the same institution with their peers, and individuals with special needs can continue their mainstreaming practice full time in the same class or part time in special education classes. Nowadays, with the increasing number of students who need inclusive education, the number of researches on this subject is also increasing. In order to be successful in inclusive education, the teacher conducting the education, the student receiving the education and other students must cooperate. The needs and educational performances of individuals with special needs should be taken into account when planning inclusive education. Based on the relevant programs, an IEP (Individualized Education Plan) is prepared in line with the needs and developments of the students. This study was carried out with the aim of evaluating the views of Biology teachers, who are or currently have mainstream students in their class, about inclusive education.

The case study design, one of the qualitative research designs, was used in the study. The study group of the study consists of 4 biology teachers in Ağrı, 4 in Sivas, 5 in Tokat, and 13 biology teachers in the academic year 2019-2020. Semi-structured interview forms were used as data collection tools in the study. Content analysis was used in the analysis of the data obtained from the interviews in the study, and themes and codes were created.

As a result of the research, it was determined that some of the teachers did not receive any training related to mainstreaming. Teachers stated that they do not have enough information about inclusive education, that the application is a correct application, but they are insufficient to teach with other students. Some of the teachers expressed their opinion that mainstreaming students should receive individual education. Teachers stated that preparing IEP is beneficial for students but they have difficulties in implementation. In the study, teachers stated that the mainstream students should be taught information that will be useful for the student in daily life. The teachers stated that the students who received mainstreaming education should be

given an education based on visuals that they can learn by doing and experiencing. As a result of the research, the teachers stated that cooperation should be made with the families of the students and this situation will contribute to the development of the student. Teachers stated that mainstreaming students receiving education with their peers positively affected them, but the students had difficulties in the lesson because of the high school curriculum. In line with the data obtained, suggestions were made for the needs of teachers in the inclusive education applied in the Biology course.

"International Journal of New Approaches in Social Studies - IJONASS" is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).